

Körösvölgyi Zoltán

Bevezetés a fordítótól

A vallás és a kortárs művészet sokak számára összeegyeztethetetlen. Van, aki szerint a liturgikus térben nincs helye az autonóm, sajátos művészeti nyelvet beszélő modern és kortárs művészeti alkotásnak – különösen, ha az absztrakt, nonfiguratív. Más úgy látja, a modern és kortárs, felvilágosult művészetben nincs helye a vallásnak, hiszen a felvilágosodással, a szekularizációval útjaik végképp elváltak. Mégis vannak ma is alkotók és alkotások, megrendelők és művek, amelyek a művészet és a vallás mai kapcsolódását példázzák, az érdeklődés pedig e téren egyértelműen megélnékült az utóbbi évtizedekben.

James Elkins művészettörténész, a chicagói School of the Art Institute egykori tanára másfél évtizede megjelent, e két terület kapcsolatát vizsgáló könyvére Veres Bálint, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem docense hívta fel a figyelmemet doktori kutatásom kezdetén. Elkins e könyvében azt vizsgálja, helytálló-e az a hozzáállás és gyakorlat, amellyel a nagyobb vallásokat reprezentáló és az adott vallásokkal szemben nem kritikus hozzáállású kortárs műalkotások kizáródnak a nemzetközi művészeti világból, a kiállítóhelyekről, a publikációkból, a diskurzusból, az oktatásból. A könyv sajátosságát a szerző munkamódszere adja: öt művészeti egyetemistának a valláshoz eltérő módon kapcsolódó művészetén keresztül tesz kísérletet a vallás és a kortárs művészet lehetséges kapcsolódási pontjainak feltérképezésére.

A szerző a könyvről úgy tartja, hogy az kaput nyitott előtte a művészet korábban ismeretlen világára – különösen azáltal, hogy a megjelenés után számos meghívást kapott egyházi fenntartású felsőoktatási intézményektől. Az ezeket az előadásokat követő beszélgetéseknek a tudományos világ bevett gyakorlatától eltérő hangnemét Elkins határozottan gazdagítónak találta. Ahogy írja:

[a]kadémiai közegben általában az adott szakterületről folyik a vita, a beszélgetőpartnerek életéről, érzéseiről vagy a tágabb kontextusról ritkán esik szó. Tapasztalatom szerint a tudományos élet képviselői által „religionistáknak” nevezettekkel folytatott párbeszéd gyakran a hit, a hiedelmek legszélesebb köréből indul, és csak e pontok tisztázása után szűkül le az adott problémára. Tetszik nekem e beszélgetések nyitottsága – az, ahogyan a művészet és a tudomány sajátos problémái a felszínre bukkannak. A könyvem nem kínál megoldást a benne felvetett kérdésekre, de példát mutat a szélesebb körű, inkluzív tudományos diskurzusra

– teszi hozzá.

Elkins könyvét olvasva úgy véltem, a vallás és a modern/kortárs művészet kapcsolódása iránt megélnékült, általam az utóbbi években különösen a művészeti felsőoktatásban tapasztalt érdeklődés mellett segíthetne a tisztábban látásban, a párbeszéd élénkítésében a művészeti, bölcsészettudományi és a teológiai karokon, valamint az ezeken kívüli érdeklődők körében is, ezért lefordítottam. Örülnék, ha széles körben hozzáférhető és olvasható lenne, ha értő és érző viták indulnának, ha a párbeszédet és az együttműködés lehetőségét minél kevesebb értés- és bizalomhiány gátolná. Remélem, az alábbi szemelvények megfelelő ízelítőként szolgálnak a könyvhöz.